

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýřovou, Ph.D. ve věci

žalobce: **Z. B.**
st. přísl. X
t. č. pobytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
Odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 5. 2023, č. j. OAM-218/ZA-ZA11-D02-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 15. 5. 2023, č. j. OAM-218/ZA-ZA11-D02-2023, **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný rozhodnutím ze dne 15. 5. 2023, č. j. OAM-218/ZA-ZA11-D02-2023 (dále jen „napadené rozhodnutí“), které nabylo právní moci dne 8. 6. 2023, rozhodl o žádosti žalobce

o udělení mezinárodní ochrany tak, že tato žádost je nepřijatelná podle § 10a odst. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), řízení o udělení mezinárodní ochrany zastavil podle § 25 písm. i) zákona o azylu a určil, že státem příslušným k posouzení podané žádosti podle čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „dublinkské nařízení“), je Maďarsko.

2. Žalobce požádal o mezinárodní ochranu dne 6. 3. 2023. Uvedl, že ze země původu naposledy vycestoval v únoru 2023 přes Turecko, do ČR přicestoval nelegálně kamionem. V minulosti žádal o mezinárodní ochranu neúspěšně v několika státech EU (Německo, Švédsko, Dánsko, Belgie, Lucembursko). V Belgii navštěvoval psychologa, má potíže s hlavou. Naposledy byl do Gruzie deportován v roce 2020 z Lucemburska. V průběhu parlamentních voleb v Gruzii v roce 2021 po něm místní policisté chtěli, aby přesvědčoval lidi pro volbu politické strany Gruzínský sen. Byl ze strany policie opakovaně zadržován a fyzicky napadán, musel se schovávat. Proto z Gruzie znovu vycestoval.
3. Žalobce byl 10. 3. 2023 zajištěn z důvodu absence osobních dokladů a porušení rozhodnutí o vyhoštění, platné dle Schengenského informačního systému ode dne 6. 11. 2020 do dne 5. 11. 2023. Dne 17. 3. 2023 žalobce žalovanému předložil kopii svého aktuálního dokladu, ze kterého vyplývá, že se v současné době jmenuje Z. B. (v minulosti používal příjmení Z.) a na území členských států vstoupil dne 7. 1. 2023 v Maďarsku. Jeho zajištění bylo následně ukončeno.
4. V napadeném rozhodnutí žalovaný dospěl k závěru, že příslušnost k posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu má na podkladě čl. 13 dublinkského nařízení Maďarsko. Tento stát byl proto dne 22. 3. 2023 požádán o převzetí příslušnosti k posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu. Dne 21. 4. 2023 byl žalovaný informován, že Maďarsko svoji příslušnost uznalo.
5. V napadeném rozhodnutí se žalovaný zabýval otázkou, zda v Maďarsku existují systémové nedostatky ve smyslu čl. 3 odst. 2 dublinkského nařízení. Vycházel z Informace OAMP ze dne 29. 9. 2022, Maďarsko – Azylový systém („Informace OAMP“), ze které je podle něj zřejmé, že maďarský systém je koherentní s českým a zároveň v souladu s normami Evropské unie.
6. Žalovaný na podkladě této zprávy popisuje průběh azylového řízení v Maďarsku. Mimo jiné uvádí, že od května 2020 musí potenciální žadatel nejprve podat tzv. prohlášení o úmyslu za účelem podání žádosti o azyl na maďarském velvyslanectví v Bělehradě nebo Kyjevě. Z výkladu a praxe odpovědného úřadu vyplývá, že žadatelé, kteří v minulosti nepodali žádost o udělení mezinárodní ochrany v Maďarsku, jsou po uskutečnění transferu vyzváni k prohlášení záměru podat žádost. Následně se zahájí řízení o udělení mezinárodní ochrany.
7. Ve vztahu k čl. 17 dublinkského nařízení žalovaný uvedl, že se žalobce nepotýká s žádným zdravotním omezením a neužívá pravidelně léky. Nepatří mezi zranitelné osoby. Žalobce cestuje po členských státech neoprávněně, úmyslně zatajuje svoji identitu a kumuluje žádosti o mezinárodní ochranu. V České republice nemá žádné rodinné vazby.

II. Žaloba vyjádření žalovaného

8. Proti napadenému rozhodnutí žalobce brojí žalobou a požaduje, aby jej soud zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Namítl, že v případě Maďarska existují závažné důvody

se domnívat, že zde dochází k systematickým nedostatkům ohledně azylového řízení. Tzv. prohlášení o úmyslu pro účely podání žádosti o azyl lze zde podat pouze prostřednictvím maďarského velvyslanectví v Kyjevě nebo Bělehradu. Přitom Kyjev je v současnosti ostřelovaným městem v zemi sužované válkou a Bělehrad se rovněž nachází mimo území EU, při podání žádosti tedy nelze zaručit standardy vyžadované unijními předpisy.

9. Podle zprávy AIDA v roce 2022 Maďarsko zaznamenalo 44 žadatelů o mezinárodní ochranu, přičemž dalších 158 565 osob bylo vytlačeno do Srbska. Nezákonnost maďarského azylového systému v několika rozhodnutích konstatoval jak Evropský soud pro lidská práva, tak Soudní dvůr Evropské unie. Není tedy pravdou, jak uvedl žalovaný v napadeném rozhodnutí, že by byl maďarský azylový systém „koherentní se systémem České republiky a zároveň v souladu s normami EU“.
10. V případě žalobce měl být aplikován čl. 3 odst. 2 věta druhá dublinského nařízení a Česká republika měla převzít jeho řízení ve věci mezinárodní ochrany. Napadené rozhodnutí není dostatečně odůvodněno a není objektivní. Ve vztahu k Maďarsku totiž uvádí jen strohé a zjednodušující formulace, nekriticky popisuje některé azylové instituty a nezmiňuje skutečný chod azylového systému (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2007, č. j. 2 Azs 41/2007-103).
11. Žalovaný ve vyjádření k žalobě odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a Informaci OAMP, z níž dovozoval, že maďarský azylový systém nevykazuje systémové nedostatky. Tvrzení žalobce jsou pouze obecného charakteru. Maďarsko je příslušným státem k posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu a tuto příslušnost ve vztahu k žalobci uznalo. Napadené rozhodnutí žalovaný považuje za právně i věcně správné.

III. Posouzení věci krajským soudem

12. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; dále jen „s. ř. s.“), v zákonné lhůtě (§ 32 odst. 1 zákona o azylu). Krajský soud ve věci rozhodl bez nařízení ústního jednání, neboť pro tento postup byly splněny zákonem stanovené podmínky (§ 51 odst. 1, § 76 odst. 1 s.ř.s.).
13. Žaloba je důvodná.
14. Podle čl. 3 odst. 2 dublinského nařízení platí, že přemístění do příslušného státu není možné, *jestliže existují závažné důvody se domnívat, že tam dochází k systematickým (systémovým) nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a podmínky přijetí žadatelů, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny EU, resp. čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („Úmluva“, viz rozsudek velkého senátu Soudního dvora EU ze dne 21. 12. 2011, C-411/10 a C-493/10, N. S. a M. E.).*
15. Z judikatury Soudního dvora EU a Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) vyplývá, že riziko špatného zacházení, které brání předání žadatele do země jinak určené za příslušnou v souladu s dublinským nařízením, může existovat buď v této příslušné zemi (například z důvodu nevyhovujících přijímacích podmínek) anebo ve třetí zemi (včetně země jeho původu) pokud hrozí navrácení žadatele, aniž by příslušný stát jeho žádost řádně posoudil (srov. rozsudek velkého senátu Soudního dvora EU ze dne 21. 12. 2011, C-411/10 a C-493/10, N. S. a M. E., rozsudek Soudního dvora EU ze dne 16. 2. 2017, C-578/16 PPU, C.K. a další proti Slovinsku; či ze dne 10. 12. 2013, Abdullahi, C-394/12; a dále rozsudky velkého senátu ESLP ze dne 21. 1. 2011 ve věci M.S.S. proti Belgii a Řecku, stížnost č. 30696/09 a ze dne 4. 11. 2014 ve věci Tarakhel proti Švýcarsku, stížnost č. 29217/12).

16. V tomto typu řízení je vždy povinností žalovaného zabývat se v odůvodnění svého rozhodnutí otázkou, zda přemístění žadatele do příslušného členského státu nevylučuje existence systémových nedostatků ve smyslu uvedeného ustanovení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Azs 248/2014-27). Za účelem řádného posouzení této otázky, je zásadně povinen shromáždit relevantní podklady o přijímajícím členském státě (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2017, č. j. 5 Azs 229/2016-44). Na základě takto shromážděných podkladů tedy musí učinit úvahu o existenci či neexistenci systémových nedostatků.
17. U většiny členských zemí nelze mít za to, že by mohly vykazovat systémové nedostatky. Proto v rozhodnutí žalovaného zpravidla postačí jen obecná úvaha. I nadále totiž platí zásada vzájemné důvěry mezi členskými státy a dodržování základních lidských práv je zde vyvratitelnou domněnkou (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 5. 2018, č. j. 9 Azs 17/2018-28). Tento přístup však nebude postačovat u těch členských zemí, které lze z hlediska podmínek azylového řízení považovat za „problémové“. Mezi takové země lze řadit vedle Řecka či Itálie rovněž Maďarsko, a to s ohledem na následující skutečnosti.
18. V případě Maďarska byla již v minulosti ze strany soudů několika členských států konstatována existence systémových nedostatků ve smyslu čl. 3 odst. 2 dublinského nařízení, které bránily tomu, aby Maďarsko bylo příslušné k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. V letech 2015-2016 se jednalo zejména o plošné odmítání posouzení žádostí o mezinárodní ochranu z důvodu, že maďarská právní úprava v rozporu s unijním právem označila Srbsko za bezpečnou třetí zemi. Všichni žadatelé, kteří na území Maďarska vstoupili ze Srbska, pak byli do této země vraceni. Existovala zde reálná hrozba, že by žadatelé v případě jejich přemístění do Maďarska následně čelili řetězci dalšího navrácení (tzv. *chain refoulement*), tj. včetně navrácení do země původu, a nemožnosti účinně se dovolat mezinárodní ochrany. Tuto skutečnost bylo možné i podle Nejvyššího správního soudu považovat za závažný důvod k domněnce, že v daném členském státě dochází k systémovým nedostatkům azylového systému ve smyslu čl. 3 odst. 2 dublinského nařízení (podrobněji viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 9. 2016, č. j. 5 Azs 195/2016-22).
19. Ve vztahu k Maďarsku i nadále existují výtky poukazující na závažné nedostatky azylového systému. Soudní dvůr EU v rozsudku ze dne 17. 12. 2020 ve věci C-808/18, Komise proti Maďarsku, vyhověl žalobě Evropské komise a konstatoval, že Maďarsko neplní své povinnosti vyplývající z několika ustanovení návratové, procedurální a přijímací směrnice. Podle Evropské komise přitom Maďarsko ani následně nepřijalo veškerá opatření ke splnění povinnosti plynoucích z uvedeného rozsudku. To bylo potvrzeno v recentním rozsudku ze dne 22. 6. 2023, ve věci C-823/21. V něm je Maďarsku vytýkána právě skutečnost, na níž žalobce poukazuje i v žalobě, tj. že Maďarsko podmiňuje možnost učinit žádost o mezinárodní ochranu pro některé státní příslušníky třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, které se nacházejí na území Maďarska, předchozím předložením prohlášení o úmyslu u maďarského velvyslanectví ve třetí zemi (v Kyjevě nebo v Bělehradě) a vydáním cestovního dokladu, který jim umožňuje vstup na maďarské území. Ostatně na tuto skutečnost, ovšem bez jakéhokoli hodnocení, je poukazováno i v odůvodnění napadeného rozhodnutí. V případě žalobce lze mít tedy pochybnosti o tom, zda by mu nehrozil návrat do země původu, aniž by došlo k řádnému posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu.
20. Ve vztahu k Maďarsku je nutno poukázat též na rozsudky ESLP v dalších případech, podle nichž čelili stěžovatelé, kteří chtěli v Maďarsku požádat o azyl, tzv. vytlačení (*push-back*) na srbské území, aniž by kdokoliv posoudil jejich individuální situaci, a aniž by měli kde se

proti tomuto postupu maďarských orgánů bránit (rozsudek ze dne 8. 7. 2021 ve věci Shahzad proti Maďarsku, č. 12625/17, ze dne 22. 9. 2022 ve věci H. K. proti Maďarsku, č. 18531/17, a ze dne 4. 5. 2023 ve věci R. N. proti Maďarsku, č. 71/18). ESLP v těchto případech shledal porušení čl. 4 Protokolu č. 4 k Evropské úmluvě o lidských právech, který zakazuje kolektivní vyhoštění cizinců, a čl. 13 Úmluvy, který garantuje právo na účinný prostředek nápravy, pokud jednotlivec vznáší hájitelné tvrzení o porušení jeho práv chráněných touto úmluvou.

21. V případě Maďarska tedy bylo s ohledem na uvedené skutečnosti na místě, aby se žalovaný pečlivě zabýval otázkou, zda se situace v této zemi zlepšila a zda tamní azylový systém nadále vykazuje závažné nedostatky či nikoli. Tato povinnost náleží pouze na žalovaném, který odpovídá za dodržení mezinárodního závazku nevystavit žadatele špatnému zacházení tím, že jej navrátí do země, kde by mu takové zacházení mohlo hrozit.
22. Z Informace OAMP plynou významné nedostatky zejména pokud jde o přístup cizinců k azylovému řízení. V roce 2021 podalo v Maďarsku žádost o mezinárodní ochranu pouze 38 osob, což zřejmě souvisí s tím, že Maďarsko od května 2020 zavedlo nový systém, který výrazně omezuje možnost cizinců žádat tam o mezinárodní ochranu. Potenciální žadatel totiž musí nejprve podat prohlášení o úmyslu žádat o mezinárodní ochranu. Učinit tak může pouze na maďarském velvyslanectví v Kyjevě nebo Bělehradě. Pouze v případě, že mu velvyslanectví povolí vstup na území, může o mezinárodní ochranu oficiálně požádat. Z tohoto obecného pravidla sice existují určité výjimky, navrácení cizince do Maďarska na základě dublinského nařízení však mezi tyto výjimky podle příslušné maďarské legislativy nepatří (s. 2 a 5 Informace OAMP); to je v rozporu s čl. 18 odst. 2 dublinského nařízení.
23. Jakkoli podle Informace OAMP maďarské úřady v praxi umožňovaly dublinským navrátilcům pokračovat v řízení o jejich žádosti o mezinárodní ochranu podané v navracející zemi, tato skutečnost neodpovídá maďarské právní úpravě. Pokračování v azylovém řízení, aniž by byl žalobce povinen vycestovat do třetí země, by tak mohlo být založeno pouze libovůli příslušných maďarských orgánů a žalobce by se proti takovému postupu neměl ani jak bránit. Podle Informace OAMP přitom v roce 2021 proběhl pouze jeden dublinský transfer do Maďarska (s. 8 Informace OAMP). Není tedy zřejmé, na jakých podkladech je údajné posuzování žádostí o mezinárodní ochranu v praxi založeno.
24. Žalobci lze přisvědčit, že aktuálně panují důvodné pochybnosti o přijetí závěru, že by byl maďarský azylový systém koherentní s tím českým a zároveň souladný s normami EU. Nemožnost žádat v Maďarsku o mezinárodní ochranu, aniž by žadatel předtím předložil prohlášení o úmyslu na maďarském velvyslanectví, vyvolává podle soudu závažné důvody se domnívat, že maďarské azylové řízení trpí systémovými nedostatky, které s sebou nesou riziko špatného zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv EU. Pokud totiž aktuálně není jisté, že vůbec lze v Maďarsku podat žádost o mezinárodní ochranu v souladu se zárukami plynoucími z unijního práva, pak nelze vyloučit, že by mohlo dojít k navrácení žadatele do země jeho původu, aniž by jeho žádost o mezinárodní ochranu maďarské orgány řádně posoudily. Takový postup zjevně odporuje principu *non-refoulement* (shodně viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30. 6. 2023, č. j. 41 Az 20/2023-49).
25. V případě žalobce tedy není jisté, že bude mít po předání do Maďarska reálnou možnost podat žádost o mezinárodní ochranu. Na tento závěr nemá vliv ani poukaz žalovaného na minulé neúspěšné žádosti žalobce o mezinárodní ochranu a jeho neoprávněný pobyt na

území členských států. Tato zjištění sama o sobě nejsou na překážku podání žádosti o mezinárodní ochranu a jejímu posouzení. Soud proto shledal, že předání žalobce do Maďarska nelze na podkladě informací o tamním azylovém systému (a při absenci individuálních záruk řádného posouzení žádosti žalobce v Maďarsku) považovat za slučitelné s čl. 3 odst. 2 dublinského nařízení. Maďarský azylový systém trpí nedostatky, které potenciálně mohou vystavit žalobce špatnému zacházení v podobě jeho navrácení do země původu bez řádného posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu.

IV. Závěr a náklady řízení

26. Soud shledal napadené rozhodnutí nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů, a proto jej zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 ve spojení s 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s.). Právním názorem, který soud v tomto rozsudku vyslovil, je v dalším řízení žalovaný vázán (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).
27. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, proto mu vzniklo právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Žádné náklady ale nevyčísлил, a proto mu je soud nepřiznal. Neúspěšný žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 7. srpna 2023

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v.r.
samosoudkyně